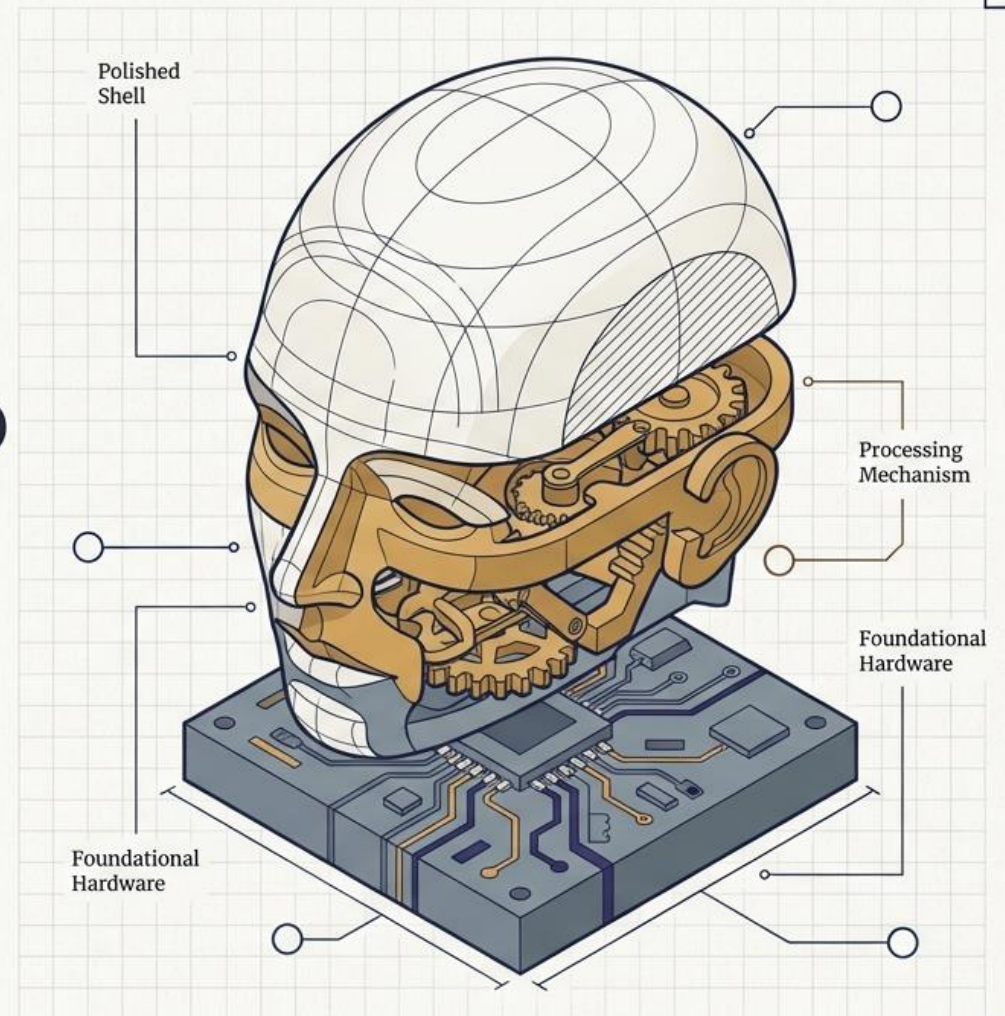

Анатомія особистості: Від вродженого до набутого

Що формує наш характер,
як працюють акцентуації
та чи здатні ми змінитися?

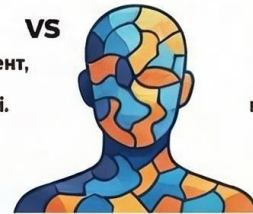
ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ ОСОБИСТОСТІ: МОЗАІКА ВАШОГО "Я"

ФУНДАМЕНТ ТА БУДОВА ОСОБИСТОСТІ

ТЕМПЕРАМЕНТ vs

Вроджений біологічний фундамент, майже не змінюється, не піддається моральній оцінці.

ХАРАКТЕР

Формується протягом життя під впливом середовища, піддається корекції, оцінюється як позитивний чи негативний.

ТЕМПЕРАМЕНТ	ХАРАКТЕР
Вроджений (біологічний)	Набутий (соціальний)
Майже не змінюється	Піддається корекції
Не піддається	Оцінюється

АКЦЕНТУАЦІЇ: МЕЖА МІЖ НОРМОЮ ТА ПАТОЛОГІЄЮ

ПОШИРЕНІСТЬ АКЦЕНТУАЦІЙ

ЩО ТАКЕ АКЦЕНТУАЦІЯ?

Це надмірне посилення окремих рис характеру, що робить людину вразливою до певних стресорів.

ДИНАМІКА ЗМІН

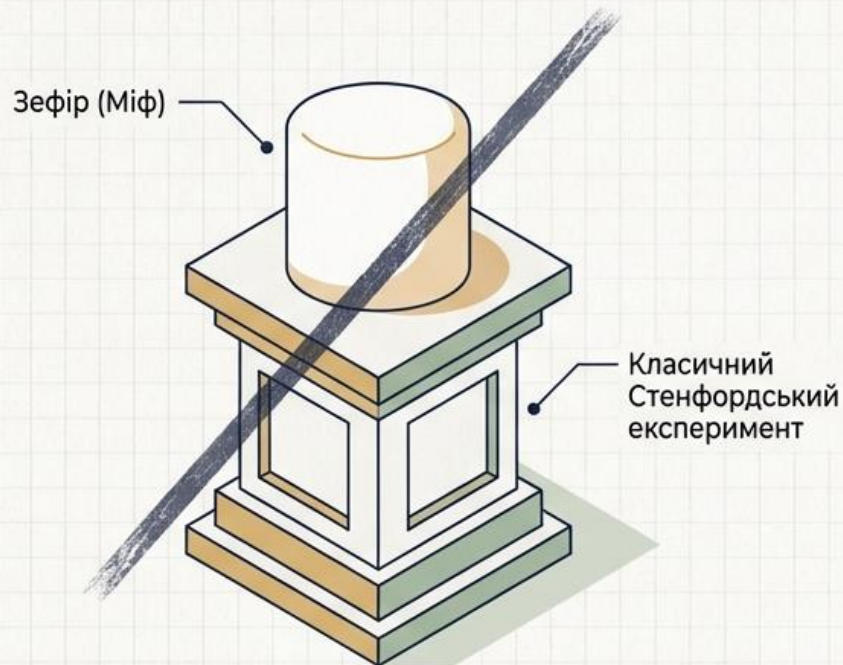
Можуть згладжуватися з віком

Або загострюватися в несприятливих умовах

Міф про зефірний тест: Чи справді ми не змінюємося?

Класичний Стенфордський експеримент 70-х років стверджував, що наша здатність до самоконтролю фіксується у 4 роки. Сучасна наука це спростовує.

Недоліки експерименту

Мала вибірка та хибна інтерпретація. Зміна умов тесту миттєво змінювала поведінку дітей.

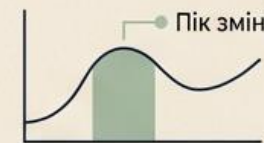
Бажання змін

За статистикою, 70-80% людей прагнуть змінити свої риси характеру для покращення якості життя.

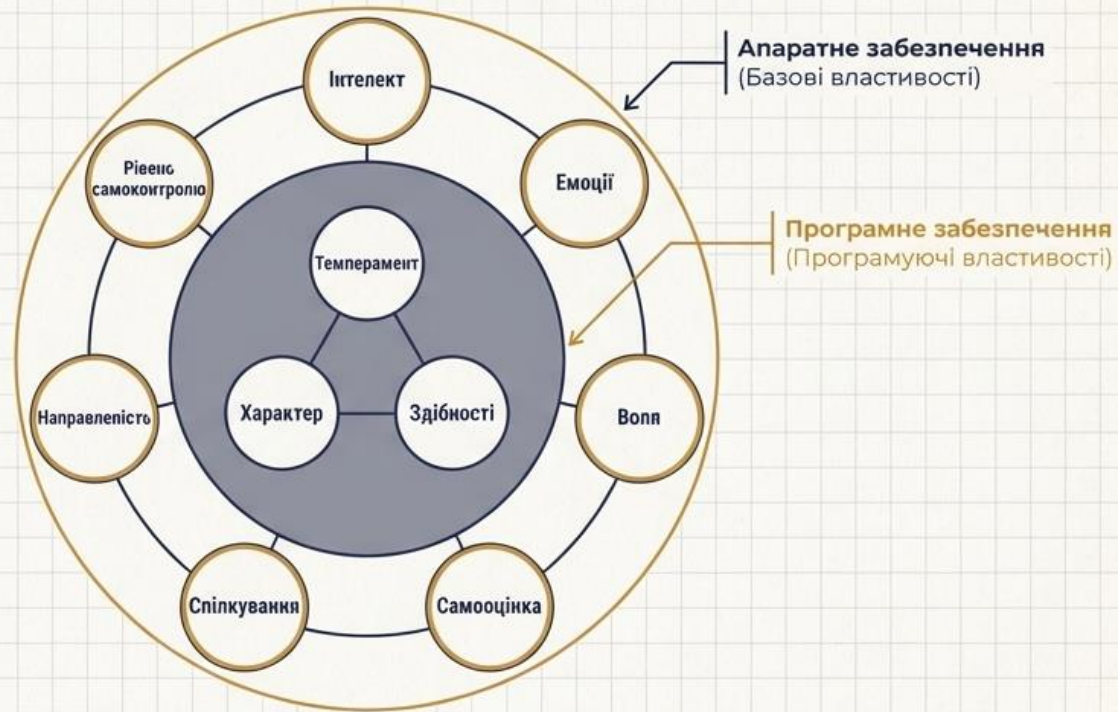

Науковий факт

Люди дійсно змінюються протягом усього життя, найбільше — у віці 20-40 років.

10 будівельних блоків індивідуальності (За Б.Г. Ананьєвим)

Особистість — це мозаїка. Розвиток індивідуальності триває все життя:
з об'єкта виховання людина перетворюється на суб'єкта самовиховання.

Головне розмежування: Характер vs. Темперамент

Темперамент

Походження: Вроджене (біологічний фундамент нервової системи).

Динаміка: Незмінне (визначає швидкість та інтенсивність реакцій).

Оцінка: Об'єктивна (не буває "поганого" темпераменту).

Характер

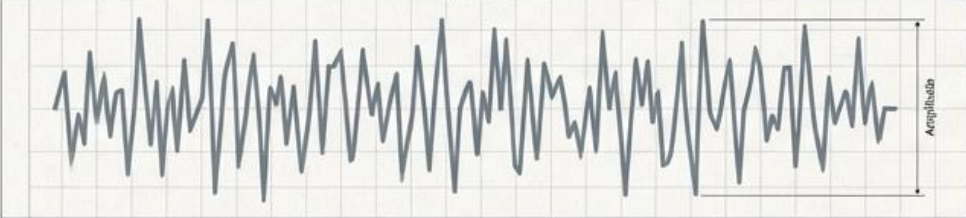
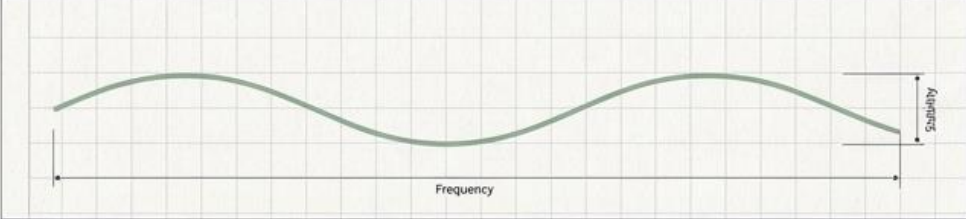
Походження: Набуте (формується соціумом та досвідом).

Динаміка: Гнучке (визначає зміст та моральність вчинків).

Оцінка: Суб'єктивна (оцінюється як "хороший" чи "поганий").

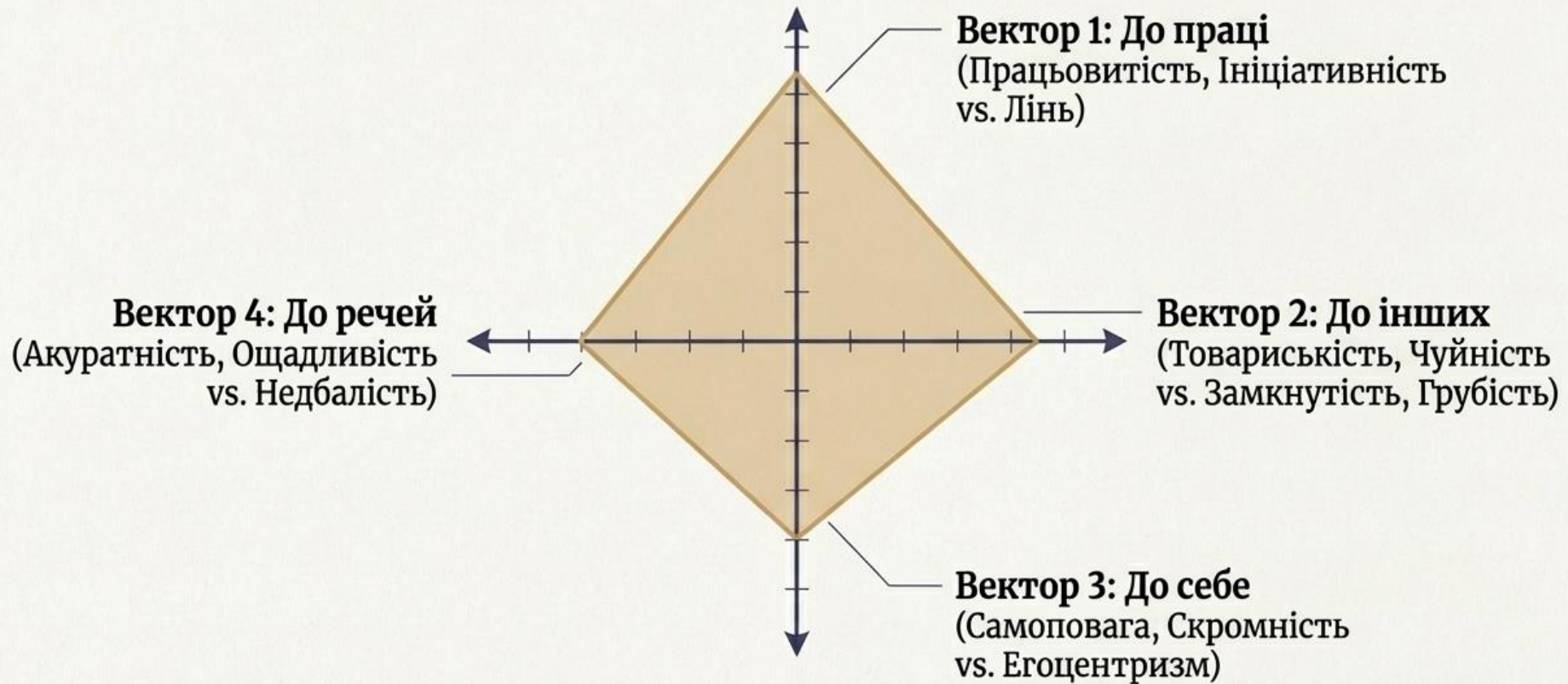
Ви не можете змінити свій темперамент, але ви можете використовувати характер, щоб керувати ним.

4 ритми нервової системи

	<p>Сангвінік: Сильний, рухливий, врівноважений. Девіз: "Довіряй, але перевіряй". Життєрадісний, але схильний до поверховості.</p>
	<p>Холерик: Сильний, невірноважений. Девіз: "Ні хвилини спокою". Пристрасний, цілеспрямований, але агресивний.</p>
	<p>Флегматик: Сильний, інертний, врівноважений. Девіз: "Не підганяй". Надійний, самоконтрольований, але повільний.</p>
	<p>Меланхолік: Слабкий, невірноважений. Девіз: "Не нашкодь". Глибоко емпатичний, але вразливий і швидко втомлюється.</p>

Характер: Соціальна надбудова

Характер формується через 4 вектори ставлення до світу. Стрижнем характеру є воля.

Акцентуації: Коли риси досягають піку

За К. Леонгардом, акцентуація — це крайній варіант клінічної норми, при якому окремі риси характеру надмірно посилені.

Ключова відмінність: На відміну від розладів особистості, акцентуації не викликають постійної соціальної дезадаптації. Вони створюють вибіркочувствителі до стресів.

Акцентуації в дії: Поп-культурний аналіз (Частина 1)

Гаррі Поттер

Гіпертимний тип

Надзвичайно енергійний,
ініціативний, сміливий.

Вразливість: Важко
переносить жорстку
дисципліну та
монотонність.

Северус Снейп

Застрягаючий тип

Похмурий, мстивий,
вимагає високих
показників, чутливий до
справедливості.

Вразливість: "Застрягає" на
почуттях, довго пам'ятає
образи, жорсткий.

Долорес Амбридж

Педантичний тип

Серйозна, сумлінна,
формалістка, уникає
відкритих конфліктів.

Вразливість: Диктатура
правил, здатна замучити
бюрократією та
занудством.

Акцентуації в дії: Поп-культурний аналіз (Частина 2)

Добі

Тривожний тип

Низька контактність,
боязкість, шукає підтримки.

Близнюки Візлі

Екстравертований тип

Висока контактність,
відкритість, пристрасть
до розваг.

Сівіла Трелоні

Екзальтований тип

Яскравість почуттів,
миттєва зміна настроїв.

Невіл Лонгботом

Емотивний тип

Особливість:
Невпевнений, але
надзвичайно відданий
друзям.

Глибокі переживання,
висока чуттєвість,
співпереживання.

Особливість: Уникає
конфліктів, накопичує
емоції всередині.

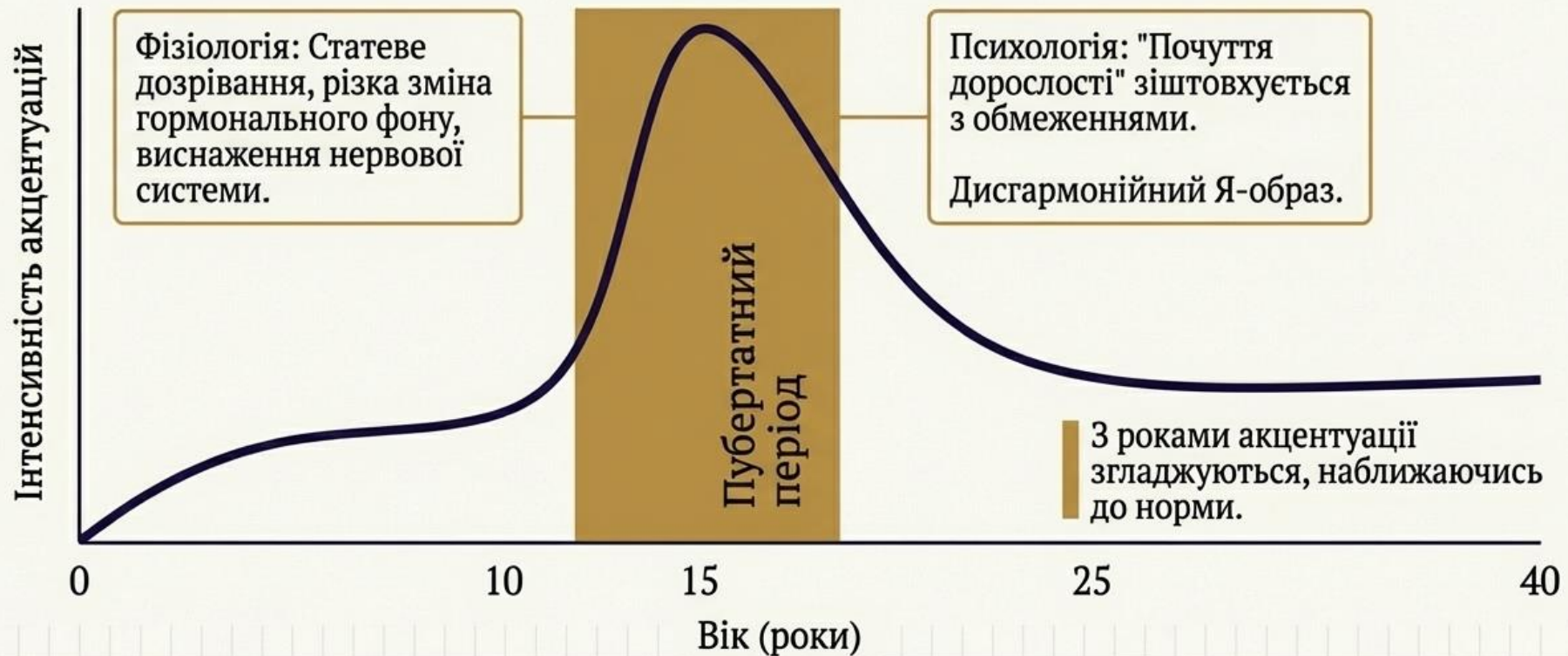
Сівіла Трелони

Екзальтований тип

Особливість: Схильність
до панікерства,
фанатична відданість.

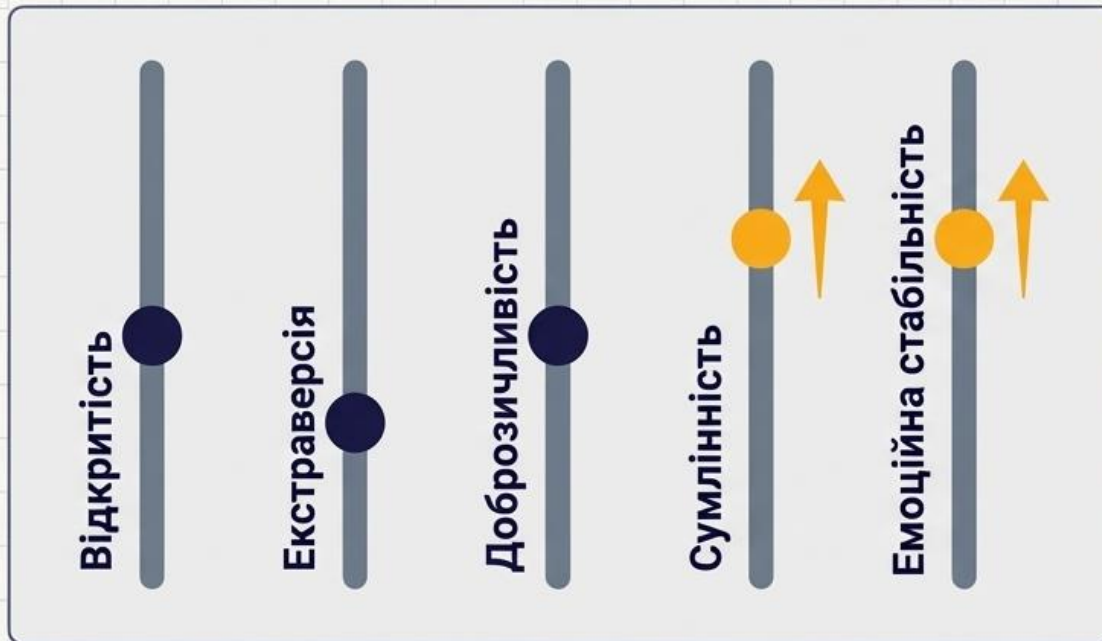
Підліткове горнило: Чому загострюються риси?

Акцентуації найяскравіше проявляються у віці 13-18 років (зустрічаються у 50-80% підлітків).

Механіка змін: Як ми еволюціонуємо

Темперамент залишається базою, але параметри особистості активно трансформуються.

Дозрівання мозку

Лобова частка мозку (регулює імпульсивність та емоції) остаточно формується лише до 25 років. Це біологічно стабілізує характер.

Задоволеність життям

Люди, задоволені своїм життям, демонструють найпозитивніші зміни у сумлінності та доброзичливості. Зміни відбуваються, коли ми бачимо у них вигоду.

Нейропластичність: Прикидайся, поки не станеш

1. Бажання змін

Мотивація покращити якість свого життя.

2. Імітація ролі

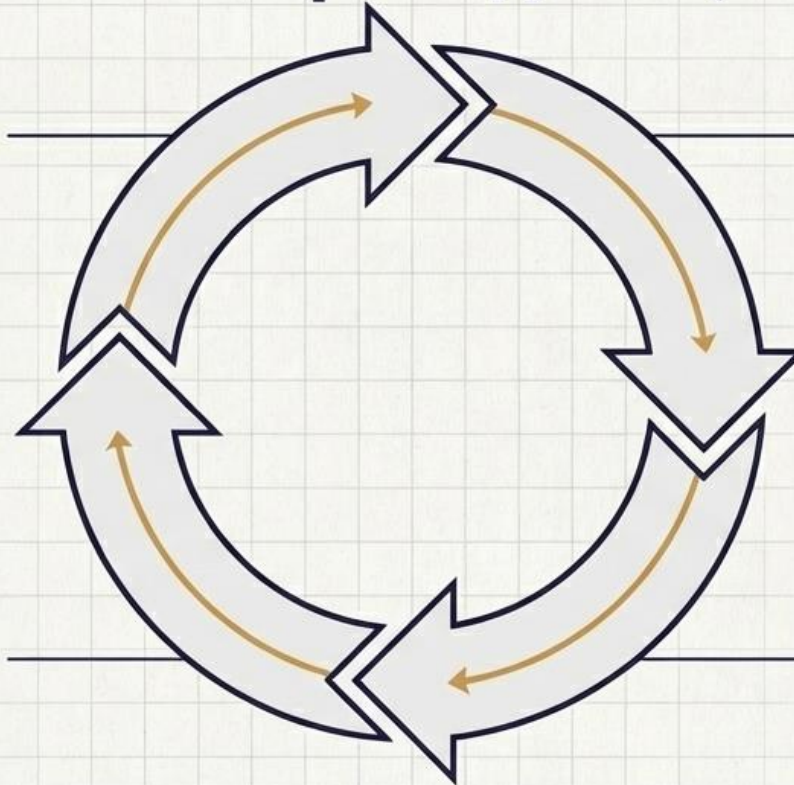
Свідома дія всупереч звичним паттернам.

3. Соціальне підкріплення

Отримання позитивного відгуку чи успіху від оточення.

4. Нейрохімічна адаптація

Нейронні зв'язки закріплюються завдяки викиду медіаторів.

Нова риса не з'являється за день. Вона формується місяцями через багаторазове підтвердження її корисності.

Постсуб'єктний погляд: Ви є “Сцена”

Сучасна психологія розглядає темперамент як динамічну реакцію на контекст.

Ви не є “холериком” абсолютно завжди. Холеричність з'являється там, де є напруга і конкуренція. Флегматичність вмикається там, де потрібна надійність.

Ваші реакції — це відгук на конфігурацію взаємодії зі світом. Якщо хочете змінити свої реакції — змініть свою “сцену”.

Самодіагностика: Де знаходиться ваш центр?

В яких ситуаціях ('сценах") я почуваюся найбільш органічно і чому?

Що саме викликає моє виснаження: надмірна дія, очікування чи сенсорний шум?

Коли я дію всупереч своїм звичкам, і яку користь мені це приносить?

“

Ми не обираємо свій біологічний фундамент, але ми є архітекторами того, що на ньому будуємо. **Характер** — це результат постійного самовиховання.

(Надихаючись К. Ушинським та Б. Ананьєвим)